

Ds. G. Boer. 1^e jaargang No. 14. 9 december 1955.

PREDICATIE over Genesis 15: 1 – 7

BELOFTE VAN EEN ZOON

Psalm 25:8

Psalm 16:3,4 en 5

Psalm 71:14,16 en 17 Schriftlezing: Rom.4:1—14

Psalm 32:1

Tekst; Genesis 15:1 — 7

Na deze dingen geschiedde het woord des Heeren tot Abram in een gezicht, zeggende: vrees niet, Abram; Ik ben u een schild, uw loon zeer groot.

Toen zeide Abram: Heere Heere, wat zult Gij mij geven? Daar ik zonder kinderen henenga, en de bezorger van mijn huis is deze Damascener Eliëzer.

Voorts zeide Abram: Zie, mij hebt Gij geen zaad gegeven, en zie de zoon van mijn huis zal mijn erfgenaam zijn. En zie, het woord des Heeren was tot hem, zeggende: Deze zal uw erfgenaam niet zijn; maar die uit uwen lijve voortkomen zal, die zal uw erfgenaam zijn.

Toen leidde Hij hem uit naar buiten en zeide: Zie nu op naar den hemel en tel de sterren, indien gij ze tellen kunt; en Hij zeide tot hem: Zóó zal uw zaad zijn. En hij geloofde in den Heere; en Hij rekende het hem tot gerechtigheid.

Voorts zeide Hij tot hem; Ik ben de Heere, die u uitgeleid heb uit Ur der Chaldeën, om u dit land te geven om dat erfelijk te bezitten.

Zo lezen wij in Gen. 15: 1: Na deze dingen Wij vragen ons af: Welke dingen? Dan blijkt dat daarmee bedoeld zijn de zaken, die behandeld zijn in de voorafgaande stukken 12 tot en met 14. Hier, om dicht bij huis te blijven, de overwinningstocht van Abram op de verbonden mogendheden, zijn ontmoeting met Melchizedek en zijn ontmoeting met de koning van Sodom. Na deze dingen is dus een verbindingsschakel. We vragen ons af: Is er eigenlijk wel verband? Dat is er beslist, alleen het is niet het verband zoals de dag van vandaag in verband staat met de dag van gisteren. Want hier ligt een grotere tijdsruimte tussen dan één dag. Genesis 14 sprak ons van een Abram die toefde op de berghoogte van het heil, zijn vijanden overwon, die door Melchizedek gehuldigd werd en de koning van Sodom ridderlijk behandelde. Deze bergtop verandert van lieverlede in een dal.

Het is niet altijd licht. Het is ook niet altijd feest. Na de hoogten komen vaak de diepten. Het is alsof Abrams ziel langzaam maar zeker inzinkt Een inzinking volgt op deze geloofspanning. Wij vragen; Vanwaar? Ach, het is in het algemeen reeds waar, dat op de grootste inspanningen inzinkingen volgen. Maar ook dit kan een oorzaak zijn waarom Abram's ziel zich neerboog, n.l. dat Kedorlaomer en zijn bondgenoten, die de heersers in het Oosten bleven, op de een of de andere dag zouden terugkomen om wraak te nemen. In de tweede plaats kan als oorzaak aangewezen worden de nijd en de afgunst van de z.g. bondgenoten, die het bij alle dankbaarheid vlak na da overwinning toch eigenlijk niet verkroppen konden dat niet zij, maar Abram de redder van Kanaän was geweest. Het zou niet voor de eerste maal geweest zijn, dat een grote weldaad beantwoord werd met grote ondankbaarheid. Deze geloofsinzinking kan vooral voor Abram zelf een les geweest zijn. Immers, hoe groot is het gevaar ook voor een Christen, dat hij, nadat hij vijanden onder de voet gelopen heeft in de kracht Gods, op zijn lauweren gaat rusten en de waakzaamheid gaat verwaarlozen? Om het op Abram toe te passen, dat hij zou vergeten, dat hij zijn trektocht door het beloofde land moet voortzetten en dat hij de pinnen van zijn tent te vast zou gaan zetten op deze aarde.

Zulk een toestand is het Woord en de belofte Gods er wel, Abrams geloof is ook niet helemaal weg, maar het geloof is dan geen wereldveroverende kracht. Het heft de ziel niet op. God is er wel, maar Hij woont bij hem in de donkerheid. In Abrams leven wordt het leven van Gods kerk verklaard. Abram toch is een spiegel, waarin elk, die God vreest, zijn eigen leven terug vindt. Want ook de Kerk van vandaag wordt bedreigd door de politiek van de grote mogendheden. Ook de Kerk van vandaag moet de nijd, de haat en de afgunst ondergaan van hen, die zich bondgenoten noemen, maar innerlijk vreemd zijn aan het leven des geloofs. Ook zij loopt gevaar zich na krachtdadige geloofsdaden te verheffen en de pinnen vast in deze aarde te slaan. Ook dan is de Heere er wel, maar het geloof is geen wereldoverwinnende kracht. Nu gaat ons de achtergrond van vers 1 open, wanneer wij lezen: Na deze dingen geschiedde het Woord des Heeren tot Abram. Dat is een geschieden, een gebeuren! Gods Woord komt altijd van boven naar beneden. Het komt hier tot Abram in zijn inzinking om hem daaruit omhoog te heffen, uit de duisternis tot het licht en door lijden tot heerlijkheid te leiden. In dit geschieden van het Woord vindt de openbaring des Heeren plaats. Daarin onthult de Heere Zijn gedachten en raad en laat die heersen over de gedachten van een mens. De Heere openbaart dus zijn weg op de weg van Abram.

Hoe doet de Heere dat? Wel, in een gezicht. Dit gezicht is de tijdelijke verpakking van het Woord Gods. Het gaat niet om dit gezicht, maar het gaat om wat daardoor wordt gezien en gehoord. De twee openbaringsmiddelen, die God immer gebruikte om de vaders door de profeten te laten onderrichten, waren de droom of het gezicht. Zo gebruikt de Heere vandaag bij Abram het gezicht. Dat wil zeggen, dat de tast- en zichtbare werkelijkheid doorzichtig wordt om de achtergronden van het leven te kunnen aanschouwen De zichzelf openbarende God maakt dan onzienlijke dingen door middel van de zienlijke dingen openbaar. Hier openbaart de Heere Zijn bijzondere tegenwoordigheid. Hij doet goddelijke werkelijkheid ingaan in de aanschouwelijkheid, zodat Abram deze kan waarnemen.

Zo is er dus een daad Gods van binnen naar buiten in de openbaring, als ook een daad Gods in Abram, zodat hij vatbaar gemaakt wordt om het door God geopenbaarde waar te nemen en te horen.

Er zit hier wel iemand, die zegt: Wat was Abram een bevoorrechte man. Dat was Abram inderdaad. Maar dacht gij, dat God Zich aan Zijn kerk vandaag in mindere mate openbaart dan aan Abram? Dan zoudt gij toch het openbaringsstadium, Waarin wij nu leven, miskennen tegenover dat, waarin Abram leefde. Want het gezicht is een voorvorm van de Vleeswording des Woords. Niet het gezicht is het doel, maar de vleeswording des Woords. De zich openbarende God in Christus, die in de bediening van Zijn Woord op u aan komt in de kracht van de Heilige Geest, is niet minder dan bij Abram. Oneindig dieper en voller openbaart zich de Heere in deze laatste dagen, zegt Hebrëeën 11, door Zijn Zoon. Abram vaart door dit gezicht niet op tot mystieke verten, waarin hij in extase verkeert, om dan straks in de koude werkelijkheid terug te vallen. O neen, de Heere neemt precies de draad van zijn gedachten op. Juist daar, waar Abrams gedachten verkeren, treedt God in en zegt: "Vreest niet". Met deze twee woorden werpt het Woord Gods alles voor zich heen, wat het in de weg staat. Met deze zelfde woorden komt de Heere tot aangevochtenen en bestredenen, wier weg gekruist is door de weg Gods. Tot hen, die de roepstem Gods hebben gehoord om uit te gaan uit deze wereld tot het eeuwig Koninkrijk van onze God, maar die hun weg niet in overeenstemming kunnen brengen met Gods weg. Zij kunnen het maar niet verstaan, hoe Gods weg verder zal gaan.

De Heere daalt tot Zijn knecht af en zegt: "Vrees niet, Abram". Zo ademt de Heilige Geest dit woord "vreest niet" ook nu in de harten van allen, die aangevochten en bestreden worden. Deze woorden worden maar niet zo in het algemeen gesproken Neen, God spreekt altijd precies pas. Hij knoopt altijd aan bij het punt in het gedachtenleven, waar deze blijven steken. Tot Zijn bestreden volk zegt Hij op dit punt: "Vreest niet".

Dit "Vreest niet" heeft een grond. Immers, de Heere laat er op volgen: Ik ben u een schild, uw loon is zeer groot. Met dit woord slaakt de Heere innerlijke banden, zodat Abram's ogen gericht worden op de Heere. Met dit woord trekt de Heere een heel groot schild over Abram heen, zodat hij in het strijdgewoel met zijn vijanden van binnen en van buiten helemaal is bedekt door zijn God. De Heere heeft niet alleen schilden, maar is ook een schild. Hij heeft schilden. Immers de schilden der aarde zijn van God. Deze schilden zijn de Koningen, die zich als schilden beschermend uitstrekken over hun volk. Maar Hij is ook een schild. David zegt in Psalm 3: Maar trouwe God, Gij zijt het Schild, dat mij bevrijdt, mijn eer mijn vast betrouwen. De dichter van psalm 84 zegt: Want God de Heer, zo goed, zo mild, is t'allen tijd' een Zon en Schild. God een Schild, hoe treffend is dit beeld. Hij weert met Zichzelf allerlei kwaad van binnen en van buiten af. God Zelf is het schild van Zijn volk. Hij is een bedekking, die uitgestrekter is dan bij Abram. Abram zag van verre de dag van Christus, maar nu in de volheid des tijds heeft God Hem geopenbaard, Immanuël, dat is: God met ons. In Zijn Zoon strekt de Heere dit schild uit over allen die van Christus zijn, zodat zij geheel bedekt zijn. Van dit schild had Mozes een voorgevoel, toen hij zeide: De eeuwige God zij U een woning, en van anderen eeuwige armen. Hij zag dit volk Israel ingewikkeld van boven door de eeuwige God en van anderen door Zijn eeuwige armen. Zo ligt de Kerk Gods helemaal bedekt onder het schild Gods. Paulus zegt: Zo God voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn? Zit gij onder dit Schild of staat ge er nog buiten? Dan staat gij op een gevaarlijke plaats. Want dan wordt ge bedreigd door ziekten, nood en aardbevingen. In deze week hebben wij gelezen, hoe de aarde golft onder de voeten van de Koning.

Gij wordt echter niet alleen bedreigd door aardbevingen, maar bovenal door de eeuwige toom Gods en de vervloeking van Zijn Wet. Er is maar één schuld. Dat is Christus Jezus en dien gekruisigd. Ik ben u een schuld, uw loon zeer groot. Abram krijgt dus ook loon. Had hij daaraan behoefte? Hij had tot twee malen toe nadeel geleden. De eerste keer met Lot, de tweede maal met de koning van Sodom. Nu komt God en zegt tot Abram: Ik ben uw loon zeer groot. De vertaling: Uw loon is zeer groot is ook mogelijk. Maar dit maakt zakelijk geen verschil met de gedachte, dan God Zelf het loon voor Abram is. Abram erft Kanaän, erft bovenal God. De Heere is zijn deel, is zijn genoegzaam deel, is zijn algenoegzaam deel. De Heere is het deel van zijn erve en van zijn beker. Hij onderhoudt zijn lot, zoals David in Ps. 16 zegt. De snoeren zijn hem in lieflijke plaatsen gevallen, ja, een schone erfenis is hem geworden. God is het loon. Hier behoren in te rukken alle hemelzoekers en loondienaren. Hun gaat het immers niet om God en om Zijn Koninkrijk, maar om de hemel, om van de straf af te komen. Laat ze inrukken. Want het gaat om de Heere, om Hem alleen. Daarom hebben wij elkander in te prenten:

“Hebt gij de Heere, dan hebt gij alles. Hebt gij de Heere niet, dan hebt gij, bij het vele, niets.”

De Heere is het erfdeel van Zijn Kerk. Dat loon is groot, ja, zeer groot. Dat wil zeggen: Er is in God bevrediging en vergenoeging. Er is in de Heere geen tekort, maar een overvloed. Een arbeider, die zijn loon ontvangt, ziet zijn inspanning en zweetdruppels daardoor verzoet en vergoed. Zo is er in de Heere een zeer groot loon. Want de godzaligheid — dat wil zeggen: het vol zijn van God — is tot alle dingen nut, hebbende een belofte voor dit en voor het toekomend leven. Dit loon wordt hier niet geheel uitgekeerd. Dit zou niet kunnen. Maar de Heere geeft op dit loon een voorschot, dat is de gemeenschap met Hem, dat zijn de oefeningen des geloofs, dat is het ingaan in Zijn verbond en rusten in Hem. De Heere Zelf is het loon van Zijn Kerk. Het is te begrijpen, dat Abram door deze vriendelijke toespraak des Heeren los komt. Wanneer iemand naar ons hart spreekt en innemend met ons omgaat, dan vertrouwen wij hem of haar wel eens hartsgeheimen toe. Nu de Heere zo vriendelijk tot hem spreekt, komt hij tot iets waartoe hij nog nooit is gekomen, n.l. om de Heere de grond van zijn hart bloot te leggen. Deze vriendelijke beloften en toezeggingen des Heeren staan voor Abram regelrecht tegenover de zichtbare en tastbare werkelijkheid.

Immers de Heere sprak wel van een schuld en van een zeer groot loon, maar het enige middel waardoor dit schuld zich zou kunnen openbaren en dit loon hem zou kunnen geworden, ontbrak hem, n.l. een zoon. Niet alleen een zoon, maar de zoon der belofte. Dat wil dus zeggen: Christus, die al dit heil zou te voorschijn brengen. Abram komt met zijn aarzeling te voorschijn en zegt: Heere HEERE, wat zult Gij mij geven, daar ik zonder kinderen heenga, en de bezorger van mijn huis is deze Damascener Eliëzer. Zie, Gij hebt mij geen zaad gegeven, en zie, de zoon van mijn huis zal mijn erfgenaam zijn. Dat is Abrams klacht. Het is geen klacht uit ongelooft. Immers Abram spreekt de Heere aan met: Heere HEERE. In het eerste woord Heere, met die kleine letters, drukt hij uit 's Heeren almacht en heerschappij. In het tweede woord staat HEERE, spreekt hij Hem aan met Jehova, dat is de Verbondsgod. Het is alsof Abram zegt: Ja almachtige Verbondsgod, Gij spreekt wel van een schuld en zeer groot loon, maar hoe zal dat zijn? Hoe zal dat verwerkelijkt worden? Dat is geen vraag uit ongelooft. Evenmin als het bij Maria, de moeder des Heeren, ongelooft was, toen zij aan de engel vroeg: Hoe zal dat zijn? Dit is vanuit de werkelijkheid, waarin de

mens staat, tasten naar Gods werkelijkheid. De keiharde werkelijkheid bij Abram was één groot protest tegen de woorden Gods.

Zo is het vandaag nog. Zoals Abrams werkelijkheid stond tegenover Gods werkelijkheid, zo staat ook vandaag onze werkelijkheid tegenover Gods werkelijkheid. Laat ik een voorbeeld noemen. Daar staat een mens met al zijn zonden voor God. Hij staat voor de onmogelijkheid om zalig te worden. Wat zegt de Heere? Al waren uw zonden als scharlaken en al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden witter dan wol en witter dan sneeuw. Maar die jongen of dat meisje, die man of die vrouw zegt: O Heere, hoe zal ik ooit van die zondelast worden bevrijd? Hoe zal ik ooit worden gereinigd door dat dierbaar bloed van Christus? Dan is het, alsof zo'n jongen of meisje, man of vrouw uit de zichtbare werkelijkheid — dat is de vervloeking waaronder hij ligt — door de openbaring des Geestes tast naar de werkelijkheid Gods. Een ander klinkt de raad in de oren: Geloof in de Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden. Deze vraagt niet uit beschouwelijkheid, maar uit levensnood: Heere hoe?

Wat is dit geloven in de Heere Jezus Christus?

Een derde, die een belofte Gods reeds lang in het hart heeft ontvangen, maar de verwerkelijking er van niet aanschouwt, zegt in aarzeling: Heere hoe?

Abram mist het onderpand. Hij dorst naar God, of beter gezegd, hij dorst naar het teken, waardoor God zal waar maken wat Hij gesproken heeft. Hij dorst in de diepste zin naar de bevindelijke genieting van de belofte Gods. En, let daar wel op, dat is de gang, die God altijd houdt met al de Zijnen. Wanneer Hij onze ziel uitlokt door het Woord der belofte en wij op die steile geloofsweg worden geplaatst, willen wij zo graag op die weg even gaan zitten en een verkwikking ontvangen. Want de geloofsweg ook vandaag is steil!

Het is bij Abram niet zo, dat hij zegt: Heere, eerst de vervuiling en dan zal ik geloven. O neen! Hij behoort dus niet tot hen, die de bevinding stellen voor het geloof of als voorwaarde tot het geloof. Neen, Abram dorst in de ingezonkenheid van zijn geloof naar de levende geloofsgenieting. Hij dorst naar de geloofsvrucht. Want bevinding in de Bijbelse zin is niet anders dan een beproefd gebleken zijn van het geloof. Het is dus de dorst en geloof te hebben van het ware zaligmakende gehalte. Daarnaast dorst Abram met zijn ganse hart. Zo is het vandaag nog. Want, afgezien van de mensen die de steile geloofsweg niet bewandelen, maar toch graag de mond vol hebben van de bevinding, weet God ook nu wel hen te vinden, die gebogen liggen aan de troon der genade, en dorsten naar de bevindelijke genieting van de beloften Gods. Dat is op zichzelf niet kwaad, indien wij maar nooit in de fout vervallen: Heere, ik zal geloven onder deze 'voorwaarde. Het ware geloof sluit de bevinding niet uit, maar in.

Abram ging echter te ver, toen hij zeide, dat Eliëzer zijn erfgenaam zou worden. Hij ging te ver, toen hij zijn kamelen en runderen na zijn dood reeds zag gaan naar Damascus. Want hier staat Abrams woord lijnrecht tegenover Gods woord. Daaruit zien wij, dat, wanneer God met onze ziel handelt, wanneer er geloofsonderhandelingen zijn — ik hoop dat gij er niet onbekend in zijt — wij zelfs dan nog open liggen voor alle kwaad. Onze natuur is zo vergiftigd, dat wij onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd tot alle kwaad, zelfs in de tegenwoordigheid Gods. Hier weerspreekt Abram ten duidelijkste het woord Gods. Hij had toch gesproken: Aan u en uw zaad zal Ik dit land geven.

Maar de Heere komt zijn worstelend kind tegemoet. Hij buigt Zich over hem heen. Hij blijft niet staan voor de muur, waarvoor Abram stond. De situatie moge voor Abram hopeloos zijn, voor God zeker niet.

En zie, het Woord des Heeren was tot Abram, zeggende: “Deze zal uw erfgenaam niet zijn, maar die uit uw lijf zal voortkomen, die zal uw erfgenaam zijn.” Beslist spreekt de Heere Abram tegen, en beslist bevestigt de Heere Zijn eigen Woord. Er moge dan naar menselijke berekening geen mogelijkheid meer zijn, Hij zet Zijn Woord door. Het is alsof Abram op een plaats staat, waar aan de ene kant het Woord Gods met kracht aan hem trekt en aan de andere kant de macht van ongelooft en klein geloof. Abrams ziel is de kampplaats tussen God en de satan. Het hart van ieder met wie God onderhandelt, is een kampplaats tussen geloof en ongelooft, tussen God en de satan. Toch zal de Heere op deze kampplaats Zijn Woord bevestigen.

Hij komt Abram tegemoet. Hij spreekt niet alleen tot Hem, maar neemt hem ook mee naar buiten. Daar verkeert Abram met God onder een machtig schone Oosterse sterrenhemel. Kan de sterrenhemel ons op een late zomeravond reeds ontroeren, reizigers, die in Kanaän geweest zijn, verhalen ons dat de Oosterse sterrenhemel in pracht de onze verre te boven gaat. De Heere zegt: Abram, tel nu de sterren, zo gij ze tellen kunt. Abram slaat zijn ogen op en misschien ook tegelijkertijd beschaamd neer. Want wie zal de sterren tellen? Hebt gij het al eens geprobeerd? Misschien hebt gij het tot vijftig gebracht. Misschien was het voordat gij aan de vijftig toe waart, voor uw ogen al een grote lichte schittering! De sterren tellen kunt gij niet. Dat kan God alleen, die ze geschapen heeft, die ze allen bij hun namen roept en er niet één mist. Hierdoor komt Abram diep onder de indruk van Gods almacht en trouw. De regenboog is een teken dat de aarde niet door water zal vergaan, maar de sterrenhemel is voor Abram een teken, dat de ordeningen Gods in hemel en op aarde in dienst staan aan de volvoering van Gods raadsplan, n.l. om de Christus in de volheid des tijds uit Abram te voorschijn te brengen. David was diep onder de indruk toen hij onder de sterrenhemel liep. Als ik Uw hemel aanzie, de maan en de sterren, die gij bereid hebt, wat is dan de mens, dat Gij zijner gedenkt, en des mensen kind, dat Gij hem bezoekt.

Abram, kunt gij de sterren tellen? Zo zal uw zaad zijn. Gemeente, wat wordt een mens nietig, als hij vanuit de drukten van het leven onder de sterrenhemel loopt! Maar Abram wordt hier niet alleen nietig, hij wordt hier ook een goddeloze. Immers, nergens worden wij dieper beschaamd dan daar, waar de Heere Zijn almacht toont. Zou voor Hem iets te wonderlijk zijn? Nergens worden wij dieper vernederd dan daar, waar wij de trouw Gods opnieuw ontdekken.

Het is de bedoeling, dat er ook nu mensen, die voor onmogelijkheden staan, vernederd worden. Het kan bij U niet zo dor en doods zijn, of God kan daarin verandering brengen. Al hebt gij maar een glimp van Gods Woord en belofte opgevangen voor uw ziel, houd vol aan de troon der genade! Geef het de duivel niet gewonnen! Hij toch komt met de zicht— en tastbare werkelijkheid tot u en zegt; Het kan voor u nooit! Daar komt gij nooit meer uit! Geef het hem niet gewonnen. Wij hebben met een God te doen, Die alle dingen machtig is, die maar te spreken heeft en het is er, te gebieden heeft en het staat er. Wat meer is, Hij stelt Zijn almacht in dienst van Zijn Verbond. Worstel voort aan de troon der genade, totdat Hij laat komen, wat Hij beloofd heeft. Wat is onze zwaarste zonde? Dat wij klein denken van de Heere en groot van onszelf! Menigeen gevoelt zich pas schuldig als hij of zij bv. gestolen heeft, een lelijk woord gezegd heeft, onkuis geweest is, in het algemeen over de zonde tegen de 2de tafel. Dit is ook erg, want de zonde is verschrikkelijk in aard en in gevolg.

Maar wie zit er over in, dat hij elke dag het opschrift van Gods Wet door midden snijdt, waarboven staat: Ik ben de Heere, uw God, die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb. Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben? Wie wordt er door veroordeeld, dat hij liever zijn eigen weg gaat? Hier maakt God goddelozen. Juist nu, nu Abram klein dacht over God, wordt hij overweldigd door de almacht Gods. Nu wordt Abram klein. Zo is het vandaag nog. Want de Heere wil ook nu mensen tot goddelozen maken. Voor Abram gold: Zo zal uw zaad zijn. Dat geldt voor ons niet. Voor ons geldt: Almachtig en trouw ben Ik. Ik ben in staat al uw nood te vervullen. Abram mag voortaan naar twee kanten kijken. Als hij naar boven kijkt ziet hij de sterren: Alzo zal uw zaad zijn. Als hij naar beneden naar het stof der aarde kijkt: Alzo zal uw zaad zijn.

Abram zwijgt. Hij heeft geen woorden meer. Het woord Gods kan in bepaalde situaties soms zo overweldigend op een mens aankomen, dat hij geen woorden meer heeft. Immers dit woord Gods had zijn geloofsbezwaren uit de weg geruimd. De boeien van ongelof en moedeloosheid waren van zijn hart afgenomen. Wat gebeurde er toen? Wat nooit met mensenwoorden is te zeggen: En Abram geloofde God en God rekende hem dit tot rechtvaardigheid. Wat nooit in woorden is uit te drukken, vond plaats in Abrams ziel, dat hij op deze en andere woorden Gods het amen van zijn ziel liet volgen. Ja, Heere, het zal waar en het zal zeker zijn! Want geloven is in de diepste zin niet anders dan Amen zeggen op Gods Woord, op wat Hij spreekt door Zijn Geest in het hart. Amen, Heere, dat zal waar en dat zal zeker zijn. Want geloven in het grondwoord is letterlijk iemand voor een eerlijk en betrouwbaar man houden, zodat u op hem aan kunt. Iemand er voor houden, dat hij doet, wat hij zegt en dientengevolge zijn vertrouwen op hem stellen, zich op hem verlaten, zich op hem funderen, zich volkomen aan hem overgeven. Abram geloofde God. Hij geloofde dus niet alleen de belofte van het beloofde zaad: Izaäk—Christus — dat ook — maar hij geloofde God, wat Hij ook sprak. Hier hebt gij het geloof in zijn ruimste afmetingen. Het verlaat zich dan niet op een bepaald woord. Daarmede begint het meestal. Dan gaat de Bijbel op een bepaald punt voor ons open. Onder de leiding van de Heilige Geest gaan steeds meer woorden voor ons open, totdat in het beloofde zaad alles openvalt. Abram geloofde God, ook Zijn beloften van het toekomstige zaad. Abram geloofde God. Daarbij werd verder niet gesproken. Dat is wonderlijk.

De daad des geloofs, die bij Abram organisch uit zijn geloof voortkomt, wordt niet in woordenrijkdom tot uitdrukking gebracht, maar is de klare eenvoudige geloofsdaad, die uit de aard van het geloof voortkomt, dat het Amen zegt op God en op Zijn Woord en op Zijn Koninkrijk. Deze daad des geloofs is in deze tijd zo omzwachteld door allerlei stellingen en stelsels, dat het voor een eenvoudig mens niet te begrijpen is. Maar weet dan, dat wat voor wijzen en verstandigen verborgen is, de kinderkens geopenbaard wordt. Dit geloofsvertrouwen vloeit organisch uit het geloof van Abram voort. Naar dit punt heeft God zijn hele leven gestuwd. Hoe waar is, wat Calvijn zegt: Hier begint Abram niet te geloven, maar Abram begon te geloven in Ur der Chaldeën, toen God hem riep in het woord Zijner genade. Het geloof is te vergelijken met een bloemkelk, die zich steeds verder ontsluit voor de stralen van de Zon der gerechtigheid. Het is een leeg vat, dat helemaal gevuld wordt met Christus. De rechtvaardigheid Gods, waardoor Abram wordt gerechtvaardigd, wordt niet in Abrams hart gevonden. O neen! Want wij lezen juist: En de Heere rekende hem dit tot gerechtigheid. Zie, gemeente, de rechtvaardiging is niet een oordeel van de mens over zichzelf, maar is een oordeel Gods.

De rechtvaardiging is niet een daad van de mens, maar een daad van God. Met de rechtvaardiging van de goddeloze staat of valt de Kerk. Wie hier dwaalt, zegt Luther, dwaalt voor eeuwig. Dat is waar. Abram geloofde God. En God rekende dit hem tot gerechtigheid. God rekende. Wat is dit rekenen? Dit doen wij immers elke dag. Elk mens rekt naar zichzelf toe. Hoe rekt een ontdekte zondaar? Dat kunt gij horen in de Catechismus: Alzo dat, al is het, dat mij mijn consciëntie aanklaagt, dat ik tegen Gods geboden zwaar gezondigd heb, niet één er van gehouden heb en nog steeds tot alle boosheid geneigd ben. D.w.z. ik ben een goddeloze en blijf dit ook in mijzelf.

Zo rekt de mens. Maar nu rekt God. Nochtans God, zonder enige verdienste mijnerzijds, uit louter genade mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus schenkt en toerekent, evenals had ik nooit zonde gehad noch gedaan, ja als had ikzelf al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor mij volbracht heeft. Dit is rekenen in het geloof, immers er staat bij: In zoverre ik zulk een weldaad met een gelovig hart aanneem. Deze man uit Zondag 23 rekt op deze wijze: Het was met mij niets, het is met mij niets en het zal ook nooit wat met mij worden! Nochtans! Zie dat nochtans is een gave Gods bij de aanvang en bij de voortgang. Want om dit woord nochtans draait de hele Catechismus. Daarom draait de hele Schrift. Daarom draait het in de ziel van een kind Gods, elke dag. Hoewel ik belijden moet, dat ik tegen al Uw geboden gezondigd heb, Heere, dat ik er niet één van gehouden heb en nog steeds tot alle boosheid in staat ben, nochtans. Dan gaat God rekenen in het wondere rekenen van Zijn erbarmen. Hij schenkt de genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus en rekt deze toe, evenals hadden wij geen zonden gekend of gedaan.

Gij zegt: Hoe is dit mogelijk? Hoe kan ik, goddeloze, voor God rechtvaardig gerekend worden? Nu gemeente, dit was ook het wonder, dat Paulus ontdekte! Maar nu, zegt hij, is de rechtvaardigheid Gods geopenbaard zonder de wet, hebbende getuigenis van de wet en de profeten: n.l. de rechtvaardigheid Gods door het geloof van Jezus Christus tot allen, en over allen, die geloven. Want er is geen onderscheid. Want zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods, en worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade door de verlossing, die in Christus Jezus is.

Dit is het grote wonder! Dit is het poortje, dat voor Luther open ging in de nood van zijn ziel, toen hij de rechtvaardigheid Gods ontdekte, niet als strafeisend en dodend, maar als reddend en verlossend van de eeuwige dood. God heeft een gerechtigheid buiten de zondaar gelegd in Christus Jezus, zodat Hij nu rechtvaardig is, wanneer Hij rechtvaardig verklaart degene, die van het geloof van Jezus is. Gemeente, ik hoop, dat het in uw ziel gaat jubelen, zo gij ontdekt zijt aan uw verloren bestaan. Maar nu is de rechtvaardigheid Gods geopenbaard zonder wet en toch helemaal in overeenstemming met de wet en de profeten. Want deze rechtvaardigheid Gods in Christus beantwoordt aan al Gods eisen.

Schoner dan de sterrenhemel in het Oosten ooit kan stralen, straalt hier de hemel van Gods gerechtigheid en waarheid, omdat Christus volkomen heeft genoeg gedaan aan het oordeel Gods.

Een veel voorkomende dwaling, zegt Calvijn, is de mening, dat de rechtvaardiging een poort is, waardoor de mens gaat, om dan later uit eigen kracht goede werken te doen.

Een veel voorkomende dwaling, zo gaat hij voort, is dat de mens de rechtvaardiging niet als begeleiding zijn ganse leven nodig heeft.

De rechtvaardiging is echter geen poort om goede werken te doen, maar een levenslange verootmoediging, dat God in een Ander rechtvaardig rekent. Deze rechtvaardigingsverklaring wordt door de Heilige Geest in de consciëntie ingedragen. Bij wie? Bij de tollenaar, die achter in de tempel zichzelf op de borst slaat en uitroept: O God, wees mij zondaar genadig!

Zo ook bij Abram. In het licht van Gods almacht en rechtvaardigheid werd Abram een goddeloze! Zo, als een goddeloze, geloofde hij in de Heer! De Heere Zelf was zijn erfdeel. Aan Zijn vaderlijke goedheid gaf hij zich over.

En Abram geloofde in de Heere en de Heere rekende het hem tot gerechtigheid.

Amen.